

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

De institutis coenobiorum

Cassianus, Johannes

[Basel], nach Sept. 1485

Collatio Abbatis pyamonis de tribus generibus monachorum. et quarto
nuper exorto

[urn:nbn:de:bsz:31-306702](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-306702)

Incipit p̄fatio cassiani eloque
ntissimi in septem vltimas colla
tiones aliorū patrū.

Smissis

inuante gratia
christi decē col
lationibus pa
trum que exigē
tibus beatissi
mis episcopis

belladio ac leontio vtrumq; digeste sūt
septem alias beato episcopo honoꝛato
sancto quoq; famulo christi eucherio de
dicauit totidem et nunc vobis sancti fra
tres ioniniane minerni leonti ⁊ theodo
re credidi deputādas. Posterior liqui
dem vestrum illam cenobiorum sanctā
atq; egregiam disciplinam in prouincijs
gallicanis antiquarum virtutūz discre
tione fundauit ceteri vero non solum ce
nobialem professionem apprime mona
chos expetere verū etiam anachoreticā
sitire sublimitatem vestris institutionis
bus prouocastis. Ea namq; collatiōes
iste summorū patrū disputatiōe con
texte sunt et ita in omnibus temperate vt
vtriq; professioni qua nō solum occidu
as regiones verū etiam insulas maxi
mis fratrum cateruis fecistis florere con
ueniant id est vt non solum hi qui adhuc
in cōgregationis laudabili subiectione
perdurant sed etiam illi qui haud longe
a vestris cenobijs secedētes anachoreta
rum sectam gesiunt disciplinā pro cōdi
tione locorum ac status sui mensura ple
nins instruantur. Quibus hoc precipu
um contulit precedens vestri laboris in
dustria vt parati iam atq; in isdes exer
citijs deprehensi facilius precepta lenio
rum atq; instituta suscipiant iposq; in
cellulas suas auctores collationūz cū ip
sis collationū voluminibus recipiētes
et quotidianis quodāmodo cum eis in
terrogationibus ac responsionibus col
loquētes nō pprijs adinuetionibus ar

duam istam et incognitam ferme in hac
regione appetant viam s̄ periculo fame
etiam illic vbi iā tritissimi calles et innu
mera precedentū exempla non desunt
anachoreticos disciplinā illorūz potius
preceptis capere cōsuecant quos in om
nibus ⁊ antiqua traditio ⁊ longe experi
entia instruxit industria.

Explicat p̄fatio. Incipiunt ca
pitula abbatis pyamonis ⁊ tri
bus generibus monachorum.

Cap. i.

- Q**uemadmodum dyolco venie
tes ab abbate pyamon receptū
fuerimus.
- ij** Verba abbatis pyamō quomo
do rudes monachi exemplo se
niorum debeant erudiri.
- iiij** De iuniores seniorum precepta
discutere non debeant.
- iiij** De tribus generibus monacho
rum que intra egyptum sunt.
- v** Quibus autoribus cenobitarū
sit instituta professio.
- vi** De anachoretarum ordine atq;
principio.
- vij** De sarabaitarū principio et cō
uersatione.
- viiij** De quarto genere monachorūz.
- ix** Interrogatio qd̄ intersit int̄ ce
nobium ⁊ monasteriū.
- x** Responso.
- xi** De hūilitate vera et quō fictam
cuiusdā hūilitatē pdiderit ab
bas serapion.
- xij** Interrogatio quemadmodū ve
ra patientia possit acquiri.
- xij** Responso.
- xiiij** De exemplo patientie cuiusdam
religiose femine.
- xv** De exemplo patientie abbat̄ pa
suntij.
- xvi** De perfectione patientie.
- xvij** De inuidie malo.

Explciunt capitula.

Collatio XVIII abbatis Pyamonis

Incipit collatio Abbatis pyamonis de tribus generibus monachorum. et quarto nup exorto.

Quemadmodum dyolco venientes ab abbate pyamon recepti fuerimus. Cap. i.

Est con

D spectum atque colloquium trium illorum senum quorum collationes sancto fratre nostro eucherio compellente utrumque digessimus. cum etiam veterioris egypti partes in quibus amplior atque perfectior sanctorum numerus consistebat. maiore flagrantia desiderarem? expetere ad vicum cui nomen est dyolcos vni ex septem nili fluminis ostiis imminet. non tam itineris necessitate quam desiderio sanctorum illic commorantium compellente pervenimus. Cuius enim velut cupidissimi mercatores plurima illic celeberrimaque cenobia ab antiquis audivissemus patribus instituta. continuo quasi navigationem inquisitionis incerte spe maioris lucri persuadente suscepimus. Ubi cum diutissime fluctuantes ad illos virtutum sublimitate conspicuos montes vndique curiosos oculos tenderem? abbatem pyamon omnium anchoritarum illic inhabitantium seniore eorumdemque presbiterum velut quandam sublimissimum pharum id est signum. primus circumspectantium notavit intuitus. Sic etenim sicut evangelica illa civitas in excelsi montis vertice constituta. nostro protinus refulsit aspectui. Cuius virtutes atque mirabilia que per eum etiam sub conspectu nostro divina gratia testimonium meritis eius reddente perfecta sunt. ne vel propositi nostri formam vel modum huius voluminis excedamus? pretermittenda credimus. Non enim de mirabilibus dei sed de institutis studiisque sanctorum quaedam que reminisci possibile est nos spero dimimus memorie tradituros. ut ne cessantiam tantum perfecte vite instructionem.

non inutilem absque ulla emendatione veteriorum ac superuacua admirationem egentibus preteremus. Cum itaque beatus pyamon summa nos gratulatione susceptos. humanitate etiam congrua refecisset. intelligens nos non eiusdem esse regionis. primum vnde vel cur egyptum pertraxissemus sollicitate percunctatus. ac de ce nobis syrie ob desiderium perfectionis nos illo advenisse cognoscens. ita exorsus est.

Verba abbatis pyamon quomodo rudes monachi exemplo seniorum debeat erudiri. Cap. ii.

Quisque hominum o filii cuiuslibet artis peritiam assequi cupiscit. nisi omni cura atque vigilia ei sequi quam nosse desiderat discipline studiis manciparit. ac perfectissimorum quorumque opificum ipsius vel scientie magistrorum precepta atque instituta servaverit. frustra in anibus votis eorum similitudinem exoptat attingere. quorum curam atque industriam detrectat emulari. Novimus enim nonnullos ita ad hec loca de vestris regionibus advenisse. ut cognoscendi tantummodo gratia fratrum monasteria circumirent. non ut has regulas ob quas huc commeaverant atque instituta suscipere. sed ut secedentes in cellulas conarerent ea que vel visu vel traditione perceperant operibus experiri. Qui mores suos ac studia quibus imbuti fuerant retentantes. ut eis exprobari a nonnullis solet. non profectus sui gratia sed vitade egestatis necessitate existimati sunt puericias commutasse. Non solum enim nihil eruditionis acquirere. sed ne diutius quidem in his partibus commorari. pertinacis animi obstinatione potuerunt. Cum enim nec ieiuniorum more. neque psalmodiarum ordinem. nec ipsorum denique indumentorum habitum commutassent. quod aliud in hac regione sectari quam sola victus sui compedia crederentur.

Quinniores seniorum precepta discutere non debeat. Cap. iii.

Amob:eli vos quemadmodum credim? dei causa ad emulationem.

De tribus generibus monachorū

uem nre agnitōis attraxit. omnibz insti-
tutis qbus illic p̄mordia v̄ra p̄senta
sunt penitus abdicatis. q̄cūqz seniores
v̄ros agere v̄l edere viderit. sūma hūili-
tate sectamī. Neqz vos moueat. aut ab-
imitatiōe retrahat ac disertat. etiā si vo-
bis ad p̄sens alicuius rei v̄l facti ratio
vel cā nō liqueat. qz eos qui bene de con-
ctis ac simpliciter sentiūt. et vniuersa q̄
a senioribz tradi gerit v̄l p̄spererint. fide-
liter imitari magis q̄z discutere student.
per opis experientiā etiā rerū omnīū sciē-
tia subsequet. Ceterū nūqz rationē veri-
tatis intrabit. quisqz a discussione cepe-
rit erudiri. quia videns eū inimicus suo
potius q̄z patrū iudicio p̄sidentē facile ī
id v̄sqz p̄peller. vt etiā illa q̄ maxime vti-
lia atqz saluberrima sunt. superflua ei vi-
deantur 7 notia. Atqz ita p̄sumptiōe ei
callidus hostis illudet. vt irrationabili-
bus diffinitōibz suis pertinaciter inhe-
rendo. s̄ solūmodo sibi sanctū esse p̄sua-
deat. qd̄ rectū atqz iustissimū sūe tantūz
obstinatiōis errore censuerit.

De tribus generibus mōacho- rum que intra egyptum sunt.

Cap. iij.

Quamobrem ordo atqz p̄ncipiūz
p̄fessionis nre que admodū vel
v̄n̄ descēderit p̄mū debiqz agno-
scere. Tūc enī poterit q̄s desiderate artis
efficacius assequi disciplinā. et ad exercen-
dā eā ardentius incitari. cū auctoz 7 sū-
datoz eius agnouerit dignitatē. Tria
sunt in egypto genera monachoz. q̄um
duo sunt optima. tertū tepidū atqz omī-
modis euitandū. Prīmū est cenobitaz.
q̄scz in cōgregatiōe p̄iter p̄sistentes. vni-
us senioris iudicio gubernātur. cuius ge-
neris maxim⁹ numer⁹ monachoz p̄ vni-
uersam cōmorat egyptum. Scdm̄ ana-
choretarū. qui p̄s in cenobijs instituti-
iamqz in actuali cōuersatiōe p̄fecti. soli-
tudinis elegere secreta. cuius p̄fessionis
nos quoqz optam⁹ esse participes. Ter-
tiū rep̄sēnsibile sarabaitarū est. De qui-
bus singillatī p̄ ordine pleni⁹ differem⁹.

Harū igit triū p̄fessionū fundatores p̄-
mū vt diximus debetis agnoscere. Naz
p̄fecto ex hoc ip̄o. vel odiū p̄fessionis illi⁹
nasci poterit que vitanda est. vel eius de-
sideriū q̄ sequēda. qz necesse ē vnāquā
qz viā ad illū finē suū pertrahere sectato-
rem. ad que auctor ip̄i⁹ inuētorqz p̄rue-
nerit.

Quibus autoribus cenobita- ru instituta p̄fessio. Cap. v.

Itaqz cenobitarū disciplina a
tpe predicationis ap̄lice sump-
sit exordīū. Naz talis extitit in
hierosolimis oīs illa credentiū multitu-
do. q̄ in actibz ap̄loz ita describit. Dul-
titudinis credentiū erat cor vnū 7 anima
vna. nec quisqz eoz q̄ possidebat aliqd̄
suū esse dicebat. s̄ erāt illis oīa cōmunia
Possessiōes 7 s̄bas v̄debat. et diuide-
bat ea omībz. p̄nt cuiqz op⁹ erat. Et ite-
rum. Neqz n. q̄sqz egens erat in illos.
Quotqz ei possessores agroz aut domo-
rū erāt. v̄dentes afferebat p̄cia eoz q̄
v̄debat 7 ponebat añ pedes ap̄loz. Di-
uidebat aut singulis. p̄nt cuiqz op⁹ erat
Talis in q̄s erat tūc oīs ecclesia. q̄les nūc
per paucos in cenobijs inuenire diffici-
le ē. S̄z cū p̄ ap̄loz recessus tepescere ce-
pisset credentiū multitudo. ea vel maxie
q̄ ad fidem christi de alienigenis ac diu-
lis gētibz p̄suebat. a q̄bz apli pro ip̄is si-
dei rudimētis ac inueterata gēnilitatē cō-
suetudine nihil amplius expebat. nisi
vt ab imolaticijs idolorū 7 fornicatione
7 suffocatis 7 sanguine tēperarent. atqz
ista libertas que gentibus propter infir-
mitatē prime credulitatis indulta est. eti-
am illius ecclesie que hierosolimis con-
sistebat perfectionē paulatim p̄amina-
re cepisset. et crescēte quotidie vel indige-
nantū nūero vel aduenaz. p̄me illi⁹ fidei
refrigesceret feruor. nō solūz hi q̄ ad fidē
christi p̄fluxerant. verū etiā illi q̄ erāt ec-
clesie p̄ncipes ab illa districtōe laxati sūt
Nonnulli. n. exstantes id qd̄ v̄debat gē-
tibz. p̄ infirmitate p̄cessu. sibi etiā licitū.
nihil se detrimenti p̄peti crediderunt. si

Collatio XVIII Abbatis Pyramonis

cum substantijs ac facultatibus suis si-
dem christi confessionem qz sequerentur
Hi autem quibus adhuc apostolicus in-
erat feruor. memores illius pascine perfe-
ctionis discedentes a ciuitatibus suis. il-
lorumqz consortio qui sibi vel ecclesie dei
remissionis vite negligentiam licitam esse
credebant. in locis suburbanis ac secreti-
oribus commanere. et ea qz ab apostolis p-
vniuersum corpus ecclesie generaliter me-
minerunt instituta. priuatim ac peculia-
riter exercere ceperunt. atqz ita incaluit
illa quam diximus discipulorum. qui se
ab illorum contagio sequestrauerat dis-
ciplina. Qui paulatim tempore procedente
segregati a credentibus turbis. ab eo qz
a coniugijs abstinerent. et a parentum se
consortio mundiqz istius conuersatione
secernerent. monachi siue monachos a
singularis ac solitarie vite distinctione
nominati sunt. Unde consequens fuit ut
ex communione consortij cenobite. cellesqz
ac diuersoria eorum cenobia vocarentur
Istud ergo solum fuit antiquissimum mo-
nachorum genus. qd non modo tempo-
re sed etiam gratia primū est. quod qz p-
annos plurimos solum inuolabile usqz
ad abbatem pauli vel antonij durauit eta-
tem. Cuius etiam nūc in districtis cenobis
cernimus residere vestigia.

De anachoretarū ordine ac p- cipio.

Lap. vi.

De profecto id est. de hoc per-
fectorum numero. et ut ita dixe-
ris secundissima radice. sancto-
rum etiam anachoretarum post hec flo-
res fructusqz prolati sunt. Cuius p-
fessionis principes hos quos paulo ante me-
morauimus sanctū videlicet paulus vel
antonium nouimus extitisse. Qui non
ut quidam pusillanimitatis causa vel i-
patientie morbo. sed desiderio sublimio-
ris profectus cōtemplationisqz diuine
solitudinis secreta sectati sunt. licet prior
eorum necessitatis obtentu. duz tpe p-
secutionis affinium suorum tenuit insidias.
heremū penetrasse dicatur. Ita qz p-
cessit

ex illa quā diuina applica disciplina aliud
perfectionis genus. cuius sectatores ana-
chorete. id est. secessores merito nūcupā-
tur. eo qz nequaquam contenti hac victoria
qua inter homines occultas insidias di-
aboli calcauerunt. aperto certamine ac
manifesto conflictu demonibus congre-
di cupientes. vastos heremi recessus pe-
netrare non timeant. ad imitationem sci-
licet iohannis baptiste qui i heremo to-
ta permansit etate. helie quoqz et helysei.
atqz illorum de quibus apostolus ita cō-
memorat. Circūierunt in melotis. in pel-
libus caprinis. egentes. angustiati. affli-
cti. quibus dignus non erat mundus. in
solitudinibus errantes. et in montibus et
in speluncis et in cavernis terre. De qui-
bus etiam dominus figuratim ad Job
Quis ait est qui dimisit onagrum li-
berum. et vincula eius resoluit. Posuit
habitaclum eius desertum. et taberna-
culum eius in saluaginem. Irridens multitu-
dinem ciuitatis. et querelas exactorū non
audiens. Considerauit montes pasce
sue. et post omne viride querit. In psal-
mis quoqz. Dicant nūc qui redempti sunt
a dño. qz redemit de manu inimici. Et
post pauca. Errauerunt in solitudine in
iniquo. vias ciuitatis habitaculi non
inueniunt. Esuriētes et sitientes. aia eorum
in ipsis defecit. Et clamauerunt ad domi-
nū cum tribularentur. et de necessitatibus
eorum liberauit eos. Quos etiam hieremias
ita describit. Beatus qui tulit iugum ab
adolescentia sua. sedebit solitarius et ta-
cebit. quia leuauit se super se. Quisqz il-
lud psalmiste affectu et opere p-
cumit. Similis factus sum pellicano solitudinis
Agilani et factus sum sicut passer solitarius
in tecto.

De sarabaitarū principio et cō- uersatione.

Lap. vii.

Quoniam his duabus p-
fessionibus monachorum religio christiana gaudet.
cepisset autem indetenus paulatim h-
icqz ordo recidere. emerit post hec illud
deterrimū et infidele monachorum genus.

Pyramonis d. d. M.

De tribus generibus monachorū

vel potius noxia illa plantatio rediuita
concreuit que per ananyam et saphyraz
in exordio ecclesie pullulans apostoli pe-
tri seueritate succisa est. que inter mona-
chos tam diu detestabilis execranda que in-
dicata est. nec a quoque ulterius usurpa-
ta. quod diu illius tam districte formido sen-
tentie memorie fidelium inserta durauit.
qua beatus apostolus predictos noui fa-
cinosos principes. non penitentia. non vlla
passus est satisfactio curari. sed perni-
tiosissimum germen celeri morte succidit.
Illo igitur exemplo quod in ananya et sa-
phyra apostolica districtione punitum
est. a nonnullorum contemplantio paulatim
longa incuria et temporis obliuione
subtrahit. emerit istud sarabaytarū ge-
nus. qui ab eo quod semetipso a cenobiorū
cōgregationibus sequestraret. ac sigilla-
tim suas curaret necessitates. egyptie lin-
gue proprietate. sarabayte nūcupati sūt.
de illorum quos predictimus numero p-
cedentes. qui euangelicā perfectione si-
mulare potius quā in veritate arripere ma-
luerunt. emulatione seque eorum vel laudi-
bus prouocati. qui vniuersis diuinitis mū-
di perfectam christi preferunt nuditatem.
Hi igitur dum imbecillo animo rem sum-
me virtutis affectant vel necessitate ad
hanc professionem venire compulsi. dum cen-
tūmodo nomine monachorum absque vlla stu-
dio emulatione festinant. cenobiorū ul-
latenus expectant disciplinā. nec seniorum
subiiciuntur arbitrio. ut eorum traditio-
nibus insituti. suas discant vincere vo-
luntates. nec vllam sane discretionis
regulam legitima eruditione suscipiunt
sed ad publicam tantummodo. id est ad
hominum faciē renūciātes. aut in suis domi-
cilijs sub privilegio huius nominis isde ob-
stricti occupatiōibus perseuerant. aut pstruē-
tes sibi cellulas easque monasteria nūcu-
pantes suo in eis inre ac libertate consistunt.
nequaquam euāgelicis preceptionibus succū-
bentes. ut nulla seque quotidiani vici sol-
licitudine. nullis rei familiaris distentio-
nibus occupentur. Quod illi soli absque vl-

la infideli dubitatioē consummāt. quod ci-
ctis mundi huius facultatibus absoluti.
ita se cenobiorum prepositis subdiderit.
ut ne sui quodē ipsi fateantur esse se dominos.
Illi autem qui districtioē ut diximus cen-
obij declinātes. bini vel terni in cellulis cō-
morantur. non contenti abbatis cura atque
imperio gubernari. sed hoc precipue pro-
curātes. ut absoluti a seniorum in go. exer-
cendi voluntates suas. ac procedēdi. vel
quo placuerit euagandi. agendi ve quod
libitum fuerit habeant libertatem. etiam
amplius in operibus diurnis. quā hi qui
in cenobijs degunt. diebus ac noctibus
consumuntur. si non ea fide eodemque pro-
posito. Hoc enim isti faciunt. non ut fructus
sui operis subiciant dispensatoris arbi-
trio. sed ut acquirant pecunias quas re-
condant. Inter quos quantum intersit
aduertite. Illi nihil de crastino cogitan-
tes. gratissimos deo sudoris sui offerunt
fructus. isti vero non solum in crastinum sed
etiam in multorum annorum spacia infi-
delem sollicitudinē prorogātes. aut mē-
dacementeū aut inopem credunt. quod pmissam
quotidiani victus atque indumento-
rum sufficientiam pretere eis aut non
possit aut nolit. Illi hoc omnibus expe-
tant votis. ut nuditatem omnium rerum pau-
pertatemque possideant. isti ut omnium copia-
rum affluentiam consequantur. Illi ob hoc
certatim statutū transcendere canonem
diurnis operibus elaborant. ut quicquid
monasterij sanctis vrbibus redūdarit. vel
carceribus. vel xenodochio. vel nosoco-
mio. vel indigentibus per abbatis dispen-
setur arbitrio. isti ut quicquid quodiā-
ne superfluit gule. aut profusiori proficiat
voluptati. aut certe filargie vicio
recōdat. Postremo ut cōcedam ab istis
hec quod non optimo proposito pgeruntur.
melius quā diximus posse distribui. ne sic qui
de ad meritū virtutis illi ac perfectionis
aspirāt. Illi etiam tātos monasterio reddi-
tū pferentes. eisque quod die renūciātes. in tāta
subiectōis humilitate perdurāt. ut quēadmo-
dum sui. ita etiā eorum quod pro sudore pgerunt

Collatio XVIII Abbatis Pyamonis

potestate prouentur. abrenunciati ois p
me feruorem. dum quotidie semetip sos
laboris sui fructibus nudant. in giter in
nouates. isti aut in coipso qd aliqd pau
peribus largiuntur elati. in preceps qti
die collabuntur. Illos patientia atqz dis
trictio. qua taz deuote in hac qua semel
arripuerunt professione perdurant. vt nu
qs suas expleant voluntates. crucifixos
huic mudo quotidie uiuosqz martires
facit. hos arbitrij sui tepoz uiuos ad in
ferna demergit. **Hec igitur duo genera**
monachorum in hac quidem prouincia
equali. pmodum numerositate inter se
cotendunt. Ceteru per alias regioes qs
me necessitas catholice fidei copulit per
agrar. istud tertium sarabayta qz genus
abundare ac. ppe solum esse cognouim?
Tempibz siquidem lucij qui arriane p
fidie eps fuit. sub valentis imperio cum
dyaconia nostris fratribus deferrem?
bis. uidelicet qui de egypto ac thebayda
fuerat ob catholice fidei per seuerantiam
metallis ponti atqz armenie relegati. licz
cenobiorum disciplinam in quibusdaz ci
uitatibus rarissimam uiderimus. anacho
retaru tamen apud illos ne ipsum qdez
nomen auditum fuisse coprimus.

De quarto genere monachoru

Cap. viij.

P yamon. Sane e etiaz aliud
qrtu genus quod imp cernim?
emerisse in his qui anachoretar
ruz sibi specie atqz imagine blandiuntur
qz in pmodijs suis feruore quoda bre
ui. cenobij perfectione uidetur expetere.
sed continuo tepofacti. du pristinos mo
res ac uicia refecare cotemnut. nec iugm
humilitatis ac penitentie diutius susti
nere contenti sunt. sub diqz senioruz im
perio dedignatur. separatas expetit cel
las. ac solitarij sedere desiderant. vt ita
seza nemine lacessiti. patientes. mansue
ti. ac humiles possint ab homibz estima
ri. **Qua institutio imo tepoz eos quos se
mel infecerit. ad perfectionem nunqs per
mittit accedere. Hoc eni modo no solu**

no abscedentur. ueruetia in ueterius eo
rum uicia conalescent. du a nemine pro
uocati. vt quoddam letale et intestinu vi
rus. quanto amplius celatu fuerit. tato
profundius serpes in sanabilem morbū
generat egrotanti. **Pro reuerentia eniz**
singularis celle. nullus iam uicia solita
rij audet arguere. que ille ignorari malu
it qz curari. **Porro uirtutes no occulta
tione uicioru. sed expugnatione pariun
tur.**

Interrogatio quid intersit iter cenobiu et monasteriu. Cap. ix.

G ermanus. Est ne aliqua in
ter cenobium monasterium qz
distantia. an utroqz nomie res
vna censetur.

Responsio. Cap. x.

P yamon. Licet a nonnullis lo
leant indifferenter monasteria
pro cenobijs appellari. tamen b
interest. qz monasteriu nome est diuerso
rij. nihil amplius qz locu. id est habita
tionem significans monachoz. cenobiu
vero etiā professionis ipsius qualitatem
disciplinam qz designat. Et monasteriu
potest etiam unius monachi habitatio
nominari. cenobiu aut appellari no pot
nisi ubi plurimoz cohabitatum degit
vnita comunio. **Dicuntur sane monaste
ria. etiā in quibus sarabaytaru collegia
comorantur.**

De humilitate vera et quomo do falsam cuiusdam humilita tem prodiderit abbas serapio.

Cap. xi.

Q uamobrem qm de optimo ge
nere monachorum uideo uos
professionis huius arripuisse
pincipia. id est de laudabili cenobioru
palestra. ad excelsa fastigia anachoreti
ce tedere discipline. humilitatis patien
tieqz uirtutem. quam uos illic didicisse
non dubito. uero sectamini cordis affec
tu. no eam sicut quidam falsa humilia
tione xboz nec affectata atqz supflua in

De tribus generibus monachorū

quibusdam officijs corporis ieiatioe fingentes
Humilitatis figmentū abbas Serapion quodam tpe elegāter irrifit. Cum enim quidam ad eum summā sui abiectione habitu ac verbis preferēs venisset eumq; senex fm morē vt orationem coligeret hortaret. ille nequa q̄ annuēs deprecāti tantis se subiciens asserbat flagitijs inuolutū. vt ne vsum quidē huius cōmūis aer̄ capere mereret. psalms q̄ ipius refugiens sessionē. humi potius iudebat. Cū hō etiā ad ablutionē pedū multo minus prebuisset assensum. tū abbas Serapion refectione transacta. collationis consuetudine prouocāte mone re eū benigne ac leniter cepit. ne ociosus ac vagus presertim inuenis tā robustus instabili lenitate per vniuersa discurret. sed vt in cella residens. fm regulaz seniorū suo poti⁹ ope q̄ aliena mallet munificētia sustentari. Qd ne paulus apostolus incidere. et quidem cū ei in euāgelio laborāti hec prebitio merito deberet. dieb; tamē ac noctib; maluit operari. vt quotidianū victū vl sibi vel his q̄ eidē ministrantes opus exercere nō poterant suis manibus prepararet. Ad hec ille tāta est tristitia ⁊ dolore suppletus. vt amaritudinē corde cōceptaz. ne vultu q̄dem dissimulare potuerit. Cui senex. baccenus inquit o fili cunctis te facinorū ponderibus onerabas. nō metuens ne cōfessione tam atrocii criminū. notā exiliatiois incurreres. qd queso nūc est quod ad simplicē ammoniciūculā nostrā. que tamē in se nō modo nullū opprobriū. s; etiā edificationis habuit ac dilectionis affectū. tanta te video indignatiōe permotū. vt eam ne vultu q̄dē occulere. aut frontis serenitate dissimulare potueris. An forsasse dū te humiliabas illaz expectabas a nostro ore sententiā. iustus ac culator sui est in p̄ordio h̄monis. Proinde vera est cordis humilitas r̄tinēda. q̄ nō de affectata corporis atq; h̄boruz sed de intima mētis humiliatione descēdit. Que tunc tamē euidentissimis pa-

tientie sue fulgebit indicijs. cum quis nō ipse de se crimina ab alijs nō credenda iactauerit. sed ab alijs sibimet arroganter ingesta cōtempserit. et irrogatas iniurias mansueta cordis equanimitate tolerauerit.

Interrogatio quē admodum vera patientia possit acquiri.

Cap. xij.

Serapion. Quemadmodū acquiri vel retineri possit ista tranquillitas optamus agnoscere. vt sicut in dicto nobis silentio. oris claustra precludimus. verborūq; licentiā coercemus. ita etiā cordis lenitatē custodire possimus. qd nōnunq; etiā cum lingua refrenatur. intrinsecus tamen statū suę placiditatis amittit. Et idcirco mansuetudinis bonum nō alias tenere quepiam posse. nisi remotione celle ac solitario putamus habitaculo.

Responsio. Cap. xij.

Patience vera atq; tranquillitas absq; profunda cordis humilitate nec acquiri nec tenet. Que si de h̄ fonte descēderit. nec b̄nficio celle nec profugio solitudis indigebit. Nō enī patrociniuz cuiusq; rei extrinsecus q̄rit. q̄ h̄militatē. id est generatricis atq; custodis suę intrinsec⁹ virtute fulcitur. Ceterū si mouem̄ ab aliq; laesit. certū est nō eē in nob h̄militatē fundamēta firmē stabilita. ⁊ iō ad incursum vl exigue tēpestat. edificii n̄m ruinosā cōmotiōe pcutit. Nō enī esset laudabilis nec admirāda patientia. si nulli inimicorū iaculis impetita tranquillitatis ppositū retēret. s; i eo ēplara atq; gliosa. qd irruētib; in se tēptationū. pcellis imobilis perseuerat. Quā in q̄ vexari frangi q; aduersitatib; creditur. in eo potius roborat. et in eo magis acuit in q̄ putat obtundi. A passionib; enī ⁊ sustentatiōe patiaz dici nulli igrat. iō q; cōstat patientem pronūciari neminē posse. nisi eū qui vniuersa que sibi fuerint irrogata. absq; indignatione tolerauerit. Et ideo nō imerito

Collatio XVIII Abbatis Pyramonis

ita a salomone laudat. Melior est patiens
forte et qui continet iram capiēte urbem.
Et iterū. Loganimis vir nimius in pru-
dentia. pusillanimis autē valde insipi-
ens est. Cū ergo quis victus iniuria iracū-
die igne succenditur non causa peccati
est acerbitas illate perimetie extitisse cre-
tenda est. sed potius manifestatio infirmi-
tatis occulte. sicut illā parabolā dñi sal-
uatoris quā d duabus domibus ponit
vna que fundata erat supra petra et alia
que supra arena. quibus equaliter dicit plu-
uiarū ac fluminū vel tempestatum turbi-
nes irruisse. sicut illam quā in petre soliditate
fundata ē nihil penitus detrimēti ex illa
tam violenta collisione sensisse. quā vero in
arena pedula mobilitate cōstructa est
statim fuisse collapsa. Quā utique appa-
ret non propterea corruisse quod imbrum vel
torrentiū inundatione pulsata. sicut supra
arena imprudēter est structa. Non enim in
hoc differt a peccatore vir sanctus quod non
similiter et ipse temptetur. sed quod hic etiā
magis pugnatōe non vincit. ille autē etiā
parua temptatione superat. Neque enim
esset ut diximus iusti alicuius viri lau-
dabilis fortitudo. si vinceret in tempta-
tione. cū utique victoria locum habere non
possit absque aduersitate certaminū. Be-
atus enim vir qui suffert temptationē quia
cū probatus fuerit accipiet coronā vite.
quam repromisit deus diligentibus se.
Secundum apostolū quoque paulū. virtus non
in ocio atque delicijs. sed in infirmitate per-
ficatur. Ecce enim inquit tedi te hodie in ci-
uitatē munitā. et in colūnam ferreā. et in
murū ereū. super omnē terrā regibz iuda-
principibus eius et sacerdotibus eius.
et omni populo terre. et tēlabūt adūsūm
te. et non preualebūt. quia ego tecum sum
ut eruā te dicit dñs.

De exemplo patientie cuiusdam religiose femine. Cap. xiiij.

Huius ergo patientie volo vobis
duo saltē exēpla proponere. vnum
religiose cuiusdam femine. que
patientie virtutē tanta quiditate sectata.

est. ut non solum temptationū non vitaret
incursum. sed etiā occasiones molestiarum
sibi met. procuraret. quibus frequētius insti-
gata non cederet. Hec namque cū alexan-
drie cōmaneret. essetque non obscuris orta
maioribus. atque in domo que sibi fuerat
a parentibus derelicta religiose dño de-
seruiret. veniens ad beatę memorię atba-
nāsiū ep̄m. precabatur ut aliquā sibi
alendam viduā daret. quā ecclesiasticis su-
perbia pascebatur. Et ut petitionē eius
verbis ipsius exprimamus. da inquit mi-
hi aliquā de sororibus in qua. repaulesz
Sacerdos igitur cū laudasset propositum
femine que ad opus misericordie vidisset eē
promptissimā. iussit ex omnibus eligi vidu-
am. quā et honestate morū et gūitate ac dis-
ciplina omnibus preferret. ne forte desideri-
um largitatis percipientis vicio vincere-
tur. et que mercedē quæreretur in egenā dā-
num fidei prauis eius offensa moribus
pateretur. Cui cū domū adducte omni-
bus deserviret obsequijs. virtutē mode-
sticę ac lenitatis experta. vidensque se
ab ipsa momentis singulis gratiarū actio-
ne. pro officio humanitatis honorari. post
dies paucos ad memoratū reuertitur sa-
cerdotē. rogauerā inquiens ut in danū
cipies quā ego reficere et cui morigeris
famularer obsequijs. Cumque ille needū
propositū femine ac desiderium intelligēs
essisset petitionē ei dissimulatiōe pro-
positi fuisse neglectā. causasque moze illi
absque animi sui cōmōtione perquirens. p-
tinus agnouisset honestiorē ei ceteris vi-
duā deputatā. occulte precepit ut ea illi
que esset cunctis nequior traderet. quā scili-
cet vel iracundia vel rixis vel violentia
seu verbositate atque etiam vanitate cun-
ctas quibus hec vicia dñarentur excede-
ret. Quā cum multo facilius inuentam
sibi que traditā domi habere cepisset. atque
eadem ei diligentia qua prior illi vidue
vel etiā studiosius ministraret. hoc solū
ab ea pro tantis obsequijs recipiebat grē. ut
idignis iugiter afficeret iurijs. quicquidque
ab ea expbiatiōibusque p̄tinuis vexaret.

De tribus generibus monachorū

obijcienti ei et maledicis obiretationibus increpantis eo quod se non ad refrigerium sed potius ad cruciatum et contumeliam ab episcopo poposcisset magisque se de requie ad laborem quam de labore transfulisset ad requiem. Cum ergo assiduitas iurgiorum eo usque prumperet ut ne ab iniectione quodam manu proca mulier temperaret illa autem humilioris obsequii geminaret officia non furentem vincere renitendo sed semetipsum humiliter subiuciendo discebatur ut multimodis indignationibus laessita iurgantis insaniam humanitatem mansuetudine deliniret. Quibus ad plenum exercitiis confirmata perfectaque virtute desiderate patientie persecuta ad memoratum sacerdotem tamen per electionis illius iudicio quam etiam pro beneficio exercitationis sue gratias relatura perrexit eo quod hunc de siderium suum tandem ei magistrum patientie dignissimum prouidisset cuius iniurijs iugibus ut quodam palestre oleo quotidie roborata ad summam animi patientiam perueniret tandem inquis dediti mihi in qua repausarem nam illa prior suis me potius honorabat ac refrigerabat obsequijs. Hec de sexu muliebri dixisse sufficiat ut commemoratione hac non solum edificemur verum etiam fundamur quod nisi fuerimus ad ferarum morem retrusum in canes cellularum patientiam retinere non possumus.

De exemplo patientie Abbatis pasuntij. Cap. xv.

Nunc aliud abbatum pasuntij paradamus exemplum. Qui in illius insignis et ubique predicabilis schyotice heremi in qua nunc presbiter est secretis tanto studio semper infedit ut ei ceteri anachorete bubali agnomem diderint eo quod ingenito ut ita dixerim desiderio solitudinis semper habitatioe gauderet. Itaque cum tante in puericia sua esset virtutis et gratie ut etiam preclari ac summi id temporis viri grauitate eius et immobilis constantia miraretur eumque licet minor esset etate pro virtutum tamen meri-

to senioribus exequaretur suoque ordini dicerent inferendum. liuor ille qui aduersus Joseph patriarcham fraternos quodam animos insligauit quendam de numero fratrum edacis celi igne succendit. Qui neuo quodam ac macula pulchritudine eius cupiens deformare hoc genus malignitatis excogitat ut oportunitate temporis captaret quo pasuntius ad ecclesiam die dominico processurus abesset a cella. In qua furtim irruens codice suum inter eius plectas quas de palmarum folijs solebat intexere latenter abscondit ac de concinnata factione securus ipse quod velut pure ac simplicis conscientie ad ecclesiam venit. Cumque celebrata omnis fuisset ex more solemnitas querelam sancto isidoro qui ante hunc pasuntium eiusdem heremi presbiter fuit coram cunctis fratribus detulit asserens sibi codice de cella furto fuisse sublatum. Que eius querimonia cum ita cunctorum fratrum precipueque presbiteri aios permouisset ut quid primum suspicarent quid de decernerent non haberent summa cunctis ammiratioe percussis de tam inauditi illic facinoris nouitate ille qui rem detulerat accusator urgebat ut retentis in ecclesia omnibus missi electi qui cunctorum singillatim fratrum cellulas scrutarentur. Quod cum tribus senioribus a presbitero fuisset iniunctum vniuersorum cubilia renouentes ad extremum in pasuntij cellula absconditum codice iter plectas palmarum quas illi syras vocant sicut cum insidiatore oculuerat reppererunt. Que cum inquisitores confestim ad ecclesiam delatum coram omnibus protulissent pasuntius licet de conscientie sue esset sinceritate securus tamen velut quod furti crimine agnosceret satisfactioi se totum tradens locum penite supplicis postulauit hoc verecunde sue modestieque prospiciens ne si maculam furti ab eis conaretur abluere in super etiam mendacium notaretur ne mine se aliquid quam id quod innatum fuerat suspicaret. Cumque de ecclesia non tam mente detectus quam iudicio dei fides pertinens abscisset. profusus in oratione iugiter lachrymis

Collatio XVIII Abbatis Byamonis

triplicatisque ieiunijs. summa sectia in
conspetu hominum mentis humilitate p
stravit. Sed cum duabus ferme hebdo
madibus ita se omni contritione carnis ac
spiritus subiecisset. ut die sabbati vel do
minico. non ad percipiendam comunio
nem sacra. sed ad prosternendum se in li
mine ecclesie atque ad veniam supplicij po
stulanda. matutinus accurreret. neque
passus est eum occultorum omnium testis et co
gnitor. vel a se amplius ceteri. vel ab alijs
infamari. Nam quod ille inuictor sceleris rei
sue fur improbus. laudis aliene callidus
infamator. nullo hominum teste occulte co
miserat. per diabolum qui criminis ipsius
incentor fuerat publicavit. Arreptus nam
que dirissimo demone cunctas factionis
occulte patefecit insidias. criminationum.
que ac fraudum idem fuit proditor que com
mentor. Ita autem spiritu illo immundo
grauiter diuque vexatus est. ut ne oratio
nibus quidem sanctorum illic consistenti
um. qui diuinorum carismatum merito de
monijs imperabant. potuerit emundari. Si
ne ipsius quidem isidori presbiteri gra
tia singularis crudelissimum ab eo exclu
ditur. Cui tanta erat virtus domi
ni largitate collata. ut nevisque ad limina
quidem eius quisquam arrepticius qui tar
dius sanaretur aliquando perductus
sit. christo hac adolescenti profuntio glo
riam referente. ut illius tantum orationi
bus cui insidiatus fuerat purgaretur. et
cuius laudi aliquid inuidus inimicus de
cepere se posse crediderat. eius nomen pro
clamans et delicti sui veniam et sine sup
plicij presentis acciperet. Hec ergo ille in
adolescentia sua future indolis iam tunc
indicia prefigurans. lineas quasdam per
fectionis illius que erat maturitate etate
augenda. adhuc in annis puerilibus desi
gnauit. Si igitur ad culmen virtutum eius
volumus peruenire. talia nobis exordio
rum fundamenta iacienda sunt.

De perfectione patientie. Cap. xvi
Aplex sane ad narrationem facti
huius causa me compulit. Pr

mi. ut hac immobilitatem viri constanti
amque pensantes. quanto minoribus quam ille
est appetitus inimici impugnamur in si
dijs. tanto maiorem tranquillitatis atque
patientie sumamus affectus. Deinde. ut
firma definitione teneamus a temptatio
num procellis impugnationibusque diabo
litosos nos esse non posse. si omne presidium
patientie nostre omnemque fiduciam non
in interioris hominis nostri viribus. sed in
cellule claustris. aut in solitudinis recessu.
sanctorum vel consortio. vel cuiusque rei
que extra nos sit presidio. collochemus. Ni
si enim mentem nostram virtute protectionis
sue ille firmaverit. qui in euangelio ait.
regnum dei intra vos est. frustra aerijs ho
stis insidias. aut auxilio cohabitantium
hominum vincere. aut localibus spatijs
declinare. aut munitione tectorum exclu
dere posse nos credimus. Nam cum hec
omnia sancto profuntio non deessent. non
tamen impugnationis aditum aduer
sus eum temptator inuenire non potuit.
neque illum nequissimum spiritum. septa pa
rietum aut heremi solitudo. aut tot in
illa congregatio sanctorum merita repu
lerit. Sed quia sanctus dei famulus non
in his que extrinsecus sunt. sed in ipso oc
cultorum omnium indice spem sui cordis
affixerat. tante impugnationis machinis
nequaquam potuit commoueri. Contra ille
que ad tantum facinus precipitauit in ni
dia. nonne et solitudinis beneficio. et muni
tione remotioris habitaculi. et beati isidori
abbatis atque presbiteri aliorumque san
ctorum consortio fruebatur. et tamen
quia eum supra arenam reperit turbo di
abolicus. non solum impexit eius verum
etiam subuertit habitaculum. Non ergo
quietem nostram extrinsecus inquiramus.
nec opitulari virtus impatientie nostre alie
nam putemus posse patientiam. Sicut enim
regnum dei intra nos est. ita inimici homi
nis domestici eius. Nemo enim mihi ma
gis quam sensus meus. qui est mihi vere in
timus domesticus. aduersatur. Et idcir
co si fuerimus solliciti. ab istis inimicis hosti

De tribus generibus monachorū

hinc literari ledi minime poterim? Ubi enim nobis nostri domestici non aduersantur ibi et regnum dei tranquillitate mentis acquiritur. Nam si rationes diligenter discutias ledi ab homine cuius malignante non potero si ipse impacifico aduersum me corde non dimicem. Si autem ledor non est vicium impugnationis aliene sed impatientie mee. Sicut enim grauis ac solidus ciabus sano utilis ita perniciosus est egrotanti. Non autem ledere sumentem potest nisi ei ad nocendum vires adiecerit percipientis infirmitas. Si unquam ergo similis inter fratres fuerit oborta temptatio nequam a cursu tranquillitatis excussis blasphemis secularium obtreptionibus aditum referemus. Nec puerulos atque execrabiles quosque sanctorum viros numero insertos latitare miremur quia dum in huius seculi arena conculcamur atque conterimur necesse est etiam paleas igni perpetuo deputandas inter electissima frumenta miserari. Denique si vel sathan inter archangelos vel iudam inter apostolos vel nicolaum prauissime hereseos inuictore inter dyaconos reminiscamur electos hoc quod nequissimi homines sanctorum ordini deprehenduntur inserti mirum esse non poterit. Nam licet hunc nicolaum quidam asserant non illum fuisse qui ad opus ministerij ab apostolis electus nihilominus tamen eum de illo discipulorum fuisse numero negare non possunt quod omnes tales tamque perfectos in tempe illo fuisse manifestum est quales nunc per paucos vix in cenobijs inuenimus. Non ergo ruinam illius supra dicti fratris qui in illa heremo taz lugubri lapsus est casu neque illam horribilem maculam quam tamen ille ingentibus penitentiae lacrimis post diluere beati pascentij nobis proponamus exempla. Nec subuersione illius destruamur cuius antiquam inuidie vicium etiam auxit in peius affectata religio sed huius humilitate tota virtute sectemur quam non illi qui es heremi subdito genuit sed inter homines acquisitam consumauit atque excoluit solitudo.

De inuidie malo. Cap. xvij.
Sciendum sane est inuidie morbum difficilius ad medelam quam cetera vicia peruenire. Nam cum quem semel veneni sui peste corripit pene dixerim carere remedio. Ipsa quoque est lues de qua figuratim dicitur per prophetam. Ecce ego mittam vobis serpentes regulos quibus non est incantatio et mordebunt vos. Recte igitur a propheta mortiferis basiliscis venenis morsus inuidie comparatur quia primus ille venenorum dominus auctor et princeps et perijt et peremit. Nam ante suus quam eius cui inuiderat interemptor priusquam in hominem mortis virus effunderet ipse se perdidit. Inuidia enim diaboli mors introiit in orbem terrarum imitatur autem illum qui sunt ex parte illius. Sicut enim ille qui primus eiusdem mali peste corruptus est nec medelam penitentiae nec fomentum alicuius curationis admisit ita et hi qui isdem se percutientes morsibus tradiderunt omnino opere sancti incantatoris excludunt quia cum vitium non culpa eorum quibus linet sed prosperitate crudentur erubescunt ipsam prodere veritatem extrinsecus sibi qualesdam superfluas et ineptas causas offensionis inquirunt. Quarum quia omnimodis false sunt vana curatio est cum illud mortiferum virus quod nolunt prodere lateat in medullis. De quo alibi ille sapientissimus competenter expressit. Si momorderit serpens non in sibilo non est abundantia incantatorum. Isti enim sunt taciti morsus quibus solis sapientium medicina non subuenit. Nam usque adeo incurabilis est ista perniciosa ut blandimentis exasperetur in fletu obsequijs muneribus irritetur quia ut idem Salomon ait nihil sustinet zelus. Quanto enim amplius alius aut humilitatis subiectione aut patientie virtute aut munificentie laude profecerit tanto ille maioribus inuidie stimulis incitatur qui non nisi ruinam aut mortem eius cui inuidet concupiscit. Denique illorum undecim patriarcharum zelus in

Collatio xviii abbatis Pyamonis

tantum nulla innoxij fratris subiectioe potuit deliniri. vt de his scriptura come moret. Inuidebant autē ei fratres sui. eo qd diligeret eū pater suus. et nō poterant ei loqui quicq̃ pacificus. donec zelus eorum qui nulla germani obsequētis atq̃ subiecti sustinuit blandimenta. mortem eius cupiens. vix posset venditionis fraternalis crimine satiari. Cūctis ergo vicijis perniciosiorum atq̃ ad purgandum difficiliorum esse constat inuidia. que ipis reuēdijis quibus reliqua extinguitur accenditur. Nam verbi gratia. qui dānū sibi illatum. dolet. largitatis cōpensatio ne curatur. qui de illata indignatur iūria. humili satisfactioe placatur. Quid illi facias qui hoc ipso magis q̃ te humiliorum ac benigniorum sentit offenditur. quem nō ad iracundiam cupiditas que premio deliniri. non iniurie lesio aut amor vltionis accendit. que officiorum vincitur blandimentis. s̃ successus tantum aliene prosperitatis irritat. Quis autem est qui se vt satisfaciatur inuidenti. a bonis conuere. aut a prosperis alienari. aut calamitate aliqua optet inuolui. Quapropter ne totum quicquid in nobis vniudum est. et quasi vitali vegetatio ne sancti spiritus animatur. vno tantū huius mali morsu basiliscus interimat. diuinum cui nihil impossibile est iugiter imploremus auxilium. Cetera etenim venena serpentum. id est carnalia peccata vel vicia. quibus vt cito inuoluitur ita facile expurgatur hūana fragilitas. habēt aliqua vulnerum suorum in carne vestigia. quibus quāuis terrenū corpus perniciosissime contumescat. tamen si tyria ce remedium. aut illam salutariū verborum medelam aliquis peritissimus carminū diuinorum incātor ad mouerit. ad perpetuā anime mortem perniciēs virulenta non peruenit. Inuidie autem q̃ a regulo serpente effusum virus. vitā ipsam religionis ac fidei priusq̃ vulneris in corpore sentiatur excludit. Non enim aduersus hominē sed plane aduersus de-

um blasphemus extollitur. qui nihil in fratre aliud nisi bonum meritū carpens. nō hominis culpam. sed dei tantū iudicia reprehendit. Nec ergo est illa sursum germinans amaritudinis radix. que se erigēs ad superna. in contumeliam ipsius qui bona homini cōfert tendit auctoris. Nec quemq̃ moueat qd̃ deus missurū se serpentes regulos. qui eos quoruq̃ criminibus offenditur mordeant. cōminatur. Nam licet certum sit deum auctore inuidie esse nō posse. equū tamen et dīno dignum iudicio est. vt dum bona data humilibus conferuntur. et superbis ac reprobis denegātur. eos qui s̃m apostolum tradi in reprobū sensum merentur. quasi ab ipso missa percutiat et p̃sumat inuidia. s̃m illud. Ipsi me ad emulationem irritauerunt in non deum. et ego ad emulationem inducam eos in nō gentē. Hac beatus pyamon disputatione desiderium nostrū quo de p̃mis cenobij scolis ad scōm anachoreticos gradum tēdere ceperamus ardentius inflamauit. Nam primordia solitarie cōmoratiōis cuius scientiā postea sumus scythie plenius assecuti. ipso p̃mū imbuete p̃cepim⁹

Explicit collatio abbatis Pyamon de tribus antiquis generibus monachorum et quarto numero per exorto. Incipiunt capitula collationis abbatis iohannis de fine cenobite et heremite. La. i.

Quod cenobio abbat̃ pauli et patientia cuiusdam fratris.
ij De humilitate abbat̃ iohannis et interrogatione nostra.
iiij Responsio abbat̃ iohannis cur heremū reliquisset.
v De virtute predicti senis quā in anachoretica exercuit disciplina.
vi De cōmodis heremi.
vij De vtilitate cenobij.
viii Interrogatio de cenobij vel solitudinis fructu.